

		بسمه تعالی		مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه	
		امتحانات تجدیدی - شهریور ماه ۱۳۹۲		معاونت آموزش	
هدایه و صمدیه	موضوع :	۱	پایه :	اداره ارزشیابی و امتحانات	
۱۰:۳۰	ساعت :	۹۲/۰۶/۰۲	تاریخ :	کمیسیون طرح سؤال	
نام کتاب: نمو - هدایه از الفاتحه فی التوابع تا آخر و کل کتاب صمدیه					
لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)					

تستی:

۱. کدام گزینه صحیح نیست؟

ب ۲۲۹ هدایه

أ. عندي احدَ عشرَ رجلاً □

ب. رأيت تسعةً و تسعون رجلاً ■

ج. عندي الف و مائة واحد و عشرون رجلاً □

د. ثلاث آلاف امرأة □

۲. اعراب کلمه «یرمی» چیست؟

ج ۳۳۴ هدایه

أ. تقدیری در رفع و نصب و جزم □

ب. به حرکات ظاهری در رفع و نصب و به حذف در جزم □

ج. تقدیر ضمه در رفع و فتحه در نصب و حذف در جزم ■

د. رفع به تقدیر ضمه و نصب به تقدیر فتحه و جزم به حذف □

۳. در کدام مورد، فعل حتماً باید با علامت تأنیث بیاید؟

أ ۴۵۸ صمدیه

أ. الشمس طلعت ■

ب. طلعت الشمس □

ج. دخلت الدار هند □

د. ما قامت الا امرأة □

۴. کلمه «موسی» در عبارت «قام زید و موسی اکرتمه» است.

ب ۴۶۵ صمدیه

أ. واجب النصب □

ب. راجح النصب ■

ج. واجب الرفع □

د. مستوفیه الرفع و النصب □

تشریحی:

* اعلم أنه إذا ارید اضافة المثنی إلى المثنی یعبر عن الاول بلفظ الجمع كقوله تعالى: [وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا]. و ذلك لکراهية اجتماع

النسبتين فيما يكون اتصالها لفظاً و معنیاً. ۳۳۰ هدایه

۱. شاهد در آیه شریفه و علت آن را توضیح دهید.

شاهد: چون خواسته‌اند «دو دست» را به «سارق و سارقه» که مثنی هستند اضافه کنند لذا اولی را به لفظ جمع آورده‌اند: ایدی و به هُما اضافه کرده‌اند. علت: چون دو چیز را خواستیم به هم اضافه کنیم که هم در لفظ با هم متصل‌اند (چون مضاف و مضاف‌الیه‌اند) و هم در معنی با هم متصل‌اند (چون دست جزئی از بدن دزد است) لذا آوردن هر دو به یک مشکل (مثنی) کراهت دارد.

* و أمّا کلم المجازاة حرفاً کانت أو اسماً فهی تدخل علی الجملتين لتدلّ علی أن الاول سبب للثانية. ۳۳۵ هدایه

۲. أ. منظور از «کلم المجازاة» چیست؟ ب. برای حرف و اسم مثال بزنید و مراد از «جملتين» را توضیح دهید.

أ. کلم مجازات یعنی ادوات شرط که بعد از آنها شرط و جزاء می‌آیند و جزاء می‌خواهند. ب. حرف مثل إن شرطیه و اسم مثل مَنْ شرطیه. جملتين یعنی جمله شرط و جزاء.

۳. معنای حرف جر در جملات زیر را بنویسید.

۳۴۲-۳۴۳ هدایه

الصاق حقیقی

ب. به داء:

علی

أ. لأَصْلِبَنَّكُمْ فِیْ جُدُوعِ النَّخْلِ:

اختصاص

د. الجَلِّ لِلْفَرَسِ:

ظرفیت

ج. جلست بالمسجد:

قسم

و. يَالرَّحْمَنَ:

تعلیل

ه. ضربته لتأديب:

مقابله

ح. بعث هذا بهذا:

زائده

ز. لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ:

۴. حروف تنبیه را نام برده، توضیح دهید برای چه معنایی وضع شده‌اند و داخل بر چه چیزی می‌شوند (مفرد یا جمله، فعلیه یا اسمیه). ۳۴۶.

هدایه

«ألا - أما - ها»: وضعت لتنبیه المخاطب لثلا يفوته شيء من الحكم. «ألا» و «أما» داخل بر جمله می‌شوند اسمیه یا فعلیه. «ها» داخل بر جمله و مفرد می‌شود.

۵. در مثال «الناس مجزیون باعمالهم إن خيراً فخير و إن شراً فشر»، چند وجه اعرابی در دو کلمه «خیر» و «شر» جریان دارد؟ نام ببرید. ۴۶۰ صمدیه
اربعه أوجه: نصب الاول و رفع الثانی و رفعهما و نصبهما و عكس الاول.

۶. أدر جمله «زید عسی أن یقوم» چند ترکیب جایز است؟ توضیح دهید. ب. در جمله مذکور به جای «زید»، «الزیدان» قرار دهید و بقیه جمله را - با توجه به ترکیب‌های مختلف - بنویسید. ۴۶۲-۴۶۱

أ. دو وجه: اعمال عسی در ضمیری که به زید بر می‌گردد و آن یقوم خیر برای آن می‌شود که در این صورت عسی ناقصه است؛ یا این‌که عسی را تامه بگیریم و ان یقوم فاعل و بی نیاز کننده از خیر می‌شود. ب. بنا بر ترکیب اول گفته می‌شود: «الزیدان عسا أن یقوما» و بنا بر ترکیب دوم گفته می‌شود: «الزیدان عسی أن یقوما».

* ذکر بعض المحققین عود الضمیر علی المتأخر لفظاً و رتبةً فیما اذا كان مرفوعاً باول المتنازعين و أعملنا الثانی نحو «أکرمانی و أکرمت الزیدین» او فاعلاً فی باب نعم مفسراً بتمییز نحو «نعم رجلاً زیداً». ۴۶۷

۷. با توجه به عبارت، شاهد دو مثال را توضیح دهید.

در مثال اول «اکرمانی» فعل و مفعول، نیاز به فاعل دارد و اکرمت فعل و فاعل و نیاز به مفعول دارد، که در الزیدین تنازع کرده‌اند و عمل را عامل دوم دادیم بنا بر این در عامل اول فاعل را به صورت ضمیر (= ل) آوردیم که مرجع ضمیر کلمه زیدین متأخر لفظی و رتبی است. در مثال دوم ضمیر مستتر در نعم، فاعل است که بر می‌گردد به زید و مفسر آن تمییز «رجلاً» واقع شده است و این هم عود ضمیر بر متأخر لفظی و رتبی است.

۸. تعاریف زیر مربوط به چیست؟

أ. ما دلّ علی حدثٍ و فاعله علی معنی الثبوت: صفت مشبهه
ب. تابع یشبه الصفة فی توضیح متبوعه: عطف بیان
ج. ما دلّ علی موصوف بزيادة علی غیره: اسم تفضیل
د. ما دلّ معنی فی متبوعه مطلقاً: نعت

۹. علت منع صرف کلمات زیر را بنویسید. ۴۷۳ صمدیه

أ. دنانیر: جمع منتهی الجموع
ب. رباع: ب. وصفیت و عدلیت
ج. بعلبک: علمیت و ترکیب مزجی
د. خبلی: د. تأنیث به الف